

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Maročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Boj za napredno Ljubljano.

Jutri, na belo nedeljo, naj se odloči, ali ostane Ljubljana še bela in narodna — ali pa postane črna, klerikalna in nemškutarska.

Klerikalci so se s pomočjo cerkve, z zlorabo vere, spovednice in duhovniškega stanu polastili deželnega gospodarstva, da morejo deželno premoženje vporabljeni v svoje strankarske, klerikalne namene. S tem svojim deželnim gospodarstvom so jasno dokazali, da jim ne gre za blagor dežele, da jim ne gre za blagor kranjskega prebivalstva, temveč edinole za svoj strankarski klerikalizem. Vse njihovo delovanje v deželnem zboru in v državnem zboru ni našemu kmetu drugega prineslo, nego zvišane deželne in državne davke.

Ker pa jim deželno gospodarstvo več ne zadošča, polastiti se hočejo tudi še mestnega gospodarstva ljubljanskega, polastiti se hočejo predvsem bogate in dobro uspevajoče »Mestne hranilnice«, da bi mogli podpreti razne svoje klerikalne zavode in naprave, ki so na robu propada.

Da pa dosežejo ta svoj namen, so v deželnem zboru sprejeli tak volilni red za mestno občino ljubljansko, kakoršnega nima nobeno mesto. S tem volilnim redom so hoteli na sleparski način dobiti ljubljansko mestno gospodarstvo v svoje roke ter pomagati tudi Nemeem na noge.

Zvezali so se z luteranskimi Nemci, katoliški škof Bonaventura je podal roko luteranskemu pastorju, da s skupnimi močmi uničijo slovensko in napredno Ljubljano.

V ljubljanski okolici so v zadnjem času začeli kmetje precej probujati se. Začeli so spoznavati, da jim njihovi klerikalni deželni in državni poslanci prav nič ne koristijo, temveč edinole škodujejo. In to so klerikalci prav dobro spoznali. Vsled tega hočejo našemu okoliškemu kmetovalcu kolikor mogoče škodovati. Resnica je namreč, da sta ljubljanski okoliški kmetovalec in ljubljanski meščan drug na dru-

gega navezana. Klerikalci pa hočejo napraviti sovraštvo med ljubljanskim okoliškim kmetovalcem in meščanom.

Dali so namreč v novem volilnem redu za mestno občino ljubljansko tudi nekaterim okoliškim kmetovalcem volilno pravico. Računali so pri tem, da je ljubljanski okoliški kmetovalec tako zelo kratkoviden in nespameten, da bo šel na klerikalne limanice ter glasoval zoper tiste, od katerih takorekoč živi. Najhujša nesreča bi bila za meščana in za kmetovaleca, če bi prišlo med njima do razpora.

Vprašamo pa naše okoliške kmetovalce, koliko je od njih že kupil ljubljanski škof, razni korarji, frančiškani in nune? Nič, prav nič! Ti imajo svoje velike vrtove, velike njive, s katerih še celo prodajajo drugim ljudem ter na ta način odjedajo našemu okoliškemu kmetovalcu težko prislužene krajcarje. V ljubljanski okolici je nekdanj cvetela trgovina z zeljem. In ravno klerikalci so bili tisti, ki so to trgovino ob kredit spravili in napravili s svojimi zadrugami nepotrebno konkurenco. Toda še na drug način dobivajo okoliški kmetovalci od Ljubljančanov zaslužek. V Bizoviku in okolici so perice, ki perejo ljubljanskemu prebivalstvu perilo. In vprašajmo: koliko je zopet duhovnikov, frančiškanov in nun, ki dajo tem pericam kaj zaslužka? Prepričani smo — niti enega ni. Ljubljanske nune same perejo in sprejemajo perilo še od drugih.

Le napredni Ljubljančan da našemu okoliškemu kmetovalcu zaslužiti. Naše kmetovalce pa čaka še drug udarec, če pridejo klerikalci na ljubljanskem magistratu do besede. Klerikalci hočejo ljubljanskega meščana, trgovca, obrtnika popolnoma izmolziti. Naložili mu bodo taka bremena, da bo komaj izhajal. Naravna posledica tega bo, da bo moral ljubljanski trgovec, ljubljanski obrtnik svojim izdelkom cene znatno zvišati, če bo hotel živeti. In klerikalcem se naj naš okoliški kmetovalec zahvali, če bo moral v Ljubljani vse dražje kupovati.

Na jutrišnjo, belo nedeljo, se bo torej odločilo: Ali bosta ljubljanski okoliški kmetovalec in ljubljanski meščan še nadalje v miru živela, ali si bosta še nadalje prijateljsko pomagala v tem težkem boju za življenje?

Volilci ljubljanske okolice, dobro razmislite to, Vaša usoda je v Vaših rokah, in če boste vse dobro premislili, tedaj morate priti do prepričanja, da bo Ljubljana in s tem tudi ljubljanska okolica samo tedaj napredovala, če bo vodstvo v rokah narodnih naprednih mož, ne pa v rokah požrešnih klerikalcev. Zatorej volilci, pridite jutri, na belo nedeljo, vsi v Ljubljano in volite kandidate narodno-napredne stranke.

Kaj si je treba zapomniti za ljubljanske občinske volitve?

Izvrševanje volilne pravice.

Volilci in volilke izvršujejo svojo volilno pravico osebno, to je, vsak volilec in volilka mora iti osebno voliti.

Vsaka ženska, ki plačuje kakršenkoli davek, ima volilno pravico in voliti, kakor smo že naglašali, osebno, a ne, kakor je bilo dosedaj v navadi, potom pooblaščenca.

Društva, družbe, ustanove, zavodi, korporacije, sploh vse juridične osebe izvršujejo svojo volilno pravico po osebah, ki jih na zunaj zastopajo, ali pa po svojih pooblaščenih, ki pa morajo biti moški.

Soposestniki davku podvrženega zemljišča, imajo skupaj en glas.

Ako ta soposestnika živita v zakonski skupnosti, potem voli za oba mož.

Ako pa soposestnika ne živita v zakonski skupnosti, lahko pooblastita enega izmed sebe, da gre za oba voliti, ali pa tudi kakega drugega.

Vsak pooblaščenec pa mora biti tudi za se volilec, in mora imeti, ko pride voliti, v rokah pismeno pooblastilo, ki so je podpisali vsi soposestniki ali vsaj večina njih.

Volilci-kmetovalci v ljublj. okolici, ne dajte se begati od klerikalnih agitatorjev!

Če so sosesestniki samo moški ali pa moški in ženske, smejo dati pooblastilo enemu izmed moških sosesestnikov ali pa kakemu moškemu volilecu.

Ako pa so sosesestnice samo ženske, morajo pooblastiti eno izmed sebe, ali pa kako volilko.

Naglašamo vnovič: Pooblaščenec mora biti sam volilec, a ne sme prevzeti več kakor enega pooblastila.

Kakor smo že gori omenili, volijo društva, družbe, sploh razne korporacije po zastopnikih, to je po tistih osebah, ki jih na zunaj zastopajo.

Takšen zastopnik je tudi varuh mladoletnih.

Vsak zastopnik mora biti avstrijski državljan in vsaj 24 let star.

Zastopnik ne sme biti pod skrbstvom, ne sme biti aktiven vojak, ne sme uživati ubožnih podpor iz občinskih ali drugih javnih sredstev, in ne sme biti obsojen radi raznih nečastnih dejanj, kakor tatvine, sleparstva, goljufije itd.

V čemer pa se zastopnik razločuje od pooblaščenca, je to, da zastopniku ni treba, da bi bil za-se volilec in da lahko zastopa več volilnih upravičencev, ki ne morejo osebno voliti.

Vsak zastopnik se mora z dokumenti kot tak izkazati pred volilno komisijo.

Volilna dolžnost.

Opozarjamo volilce in volilke, da je pri teh občinskih volitvah uveljavljena dolžnost, to se pravi — vsakdo, ki je v volilnih imenikih vpisan kot volilec ali volilka, mora voliti, to je, priti mora na belo nedeljo, dne 23. aprila med 10. dopoldne in 4. popoldne na volišče in tam oddati volilni kuvert z glasovnico.

Volilni dolžnosti niso podvrženi samo tisti, ki ne prebivajo stalno v Ljubljani.

Kdor izmed volilcev ali volilk ne pride k volitvi, bo po končanih volitvah pozvan na odgovor in kaznovan.

Volilne legitimacije in volilni kuverti.

Vsi volilci in volilke, ki so vpisani v volilne imenike, dobe najkasneje pet dni pred volitvijo, to je najkasneje do velikonočnega torka, dne 18. aprila, po pošti volilne legitimacije ali izkaznice in volilne kuverte.

Volilna legitimacija služi v to, da se volilec ali volilka izkaže pred volilno komisijo, da ima res volilno pravico.

Zato mora vsak volilec ali volilka legitimacijo prinesiti sabo na volišče.

Volilni kuverti so za to, da se vanje da glasovnica.

Ako bi kakšen volilec ali volilka najkasneje 48 ur pred volitvijo, to je do petka, dne 21. aprila, ne dobil volilne legitimacije in volilnega kuverta, mora isti osebno na deželno vlado, Simon Gregorčičeva ulica v Ljubljani, pritličje, desno, kjer bo dobil potrebne volilne dokumente.

Pri volitvi se smejo uporabljati samo uradno izdani in z uradnim pečatom opremljeni volilni kuverti.

Ako volilni kuvert izgubiš ali pokvariš, dobiš lahko novega.

Sicer pa se volilnih kuvertov lahko kupi na magistratu, kolikor se hoče, toda treba je za vsak izvod plačati dva vinarja, vendar pa je magistrat dolžan, volilne kuverte prodajati samo do petka, dne 18. aprila.

Končno se lahko volilni kuvert dobi tudi pri volilni komisiji.

Volilni kuvert za I. razred je — bel, za II. razred — moder in za III. razred — rdeč.

Na kuvertu ne sme biti napisanega ničesar drugega, kakor volilni razred (z rimsko številko: I., II. ali III.).

Niče naj torej na kuvert ničesar ne zapiše, ker bo sicer njegov glas neveljaven.

Glasovnice.

Glasovnico si lahko sicer vsak sam pripravi, vendar pa je bolje, da se vsak volilec ali volilka zgleda pri kakem naprednem političnem društvu v Ljubljani, ali naravnost v pisarni narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica, Dolenčeva hiša v I. nadstropju, ter tem zahteva pravilno izpolnjeno glasovnico.

Glasovnica je pravilno izpolnjena:

Za I. volilni razred, ako je na glasovnici napisano: I. razred (ako napišeš arabsko številko tako-le 3. razred, je glasovnica neveljavna) — Narodno - napredna stranka — Ivan Knez.

»II. razred. — Narodno - napredna stranka. — Fran Višnikar.«

Glasovnica za III. razred se glasi tako - le:

»III. razred. — Narodno - napredna stranka. — Doktor Ivan Tavčar.

Vse tako izpolnjene glasovnice so veljavne.

Na glasovnici torej ni treba pisati imen vseh kandidatov, marveč samo prvo ime izmed kandidatov, ki jih je v dotičnem razredu postavila narodno - napredna stranka.

Prav posebno je treba pripomniti, da se ne sme noben volilec ali volilka podpisati s svojim podpisom.

Sicer pa smo že gori naglašali: Naj se noben volilec ne muči, da bi glasovnico sam napisal, marveč naj se zgleda pri narodno-napredni stranki, ki mu bo dala na razpolago vse potrebne glasovnice.

Glasovnico za I. razred je treba vtakniti v — beli kuvert, glasovnico za II. razred v — modri kuvert, glasovnico za III. pa v rdeči kuvert.

Na to je treba posebno paziti, zakaj ako denes na primer glasovnico za III. razred v beli ali modri kuvert, ali narobe, je tvoj glas neveljaven.

Zato skrbno pazi, da denes glasovnico I. razreda v beli, glasovnico II. razreda v

modri in glasovnico III. razreda v rdeči kuvert.

Vsak kuvert, v katerem je glasovnica, je treba zalepiti in ga skrbno čuvati, da se ne pokvari ali zamaže, ker sicer se glasovnica proglasi za neveljavno.

Kako se vrši glasovanje?

Volitve se prično, kakor je znano, v nedeljo, dne 23. aprila ob 10. dopoldne in trajajo do 4. popoldne.

Vsak volilec ali volilka naj pravočasno pride z volilno legitimacijo in z volilnimi kuverti, v katerih že ima glasovnice, na volišče.

Prišedši na volišče, je treba predsedniku volilne komisije najprej pokazati volilno legitimacijo, nato pa se mu vroče v zalepljenem kuvertu glasovnice.

Predsednik položi kuverte, ne da bi jih smel odpreti, v volilno posodo, za to določeno.

Volilec je s tem volitev opravil in se lahko odstrani, lahko pa tudi ostane, ker je volitev javna.

Volilci III. razreda oddajo samo eno glasovnico v rdečem kuvertu.

Po dve glasovnici pa oddaš, ako si volilec I. ali II. razreda, ker imaš potem volilno pravico tudi v III. razredu.

V tem slučaju boš torej oddal eno glasovnico za I. razred v belem kuvertu, oziroma za II. razred v modrem kuvertu in poleg tega še eno glasovnico za III. razred v rdečem kuvertu.

Nove volitve članov in namestnikov občinskega sveta ljubljanskega so torej razpisane in se bodo vršile v nedeljo, dne 23. aprila 1911.

Začetek volitve je ob 10. dopoldne; oddajanje glasov se sklene ob 4. popoldne.

Z ozirom na ogromno število volilcev in volilk je določenih 19 volilnih komisij. V svrhu, da bo vsak vedel, kje bo moral voliti, naj navedemo uradno razvrstitev:

A. Vse ženske-volilke volijo v poslopju mestnega deklškega liceja, Bleiweisova cesta št. 23, v treh voliščih, za kojih vsako se postavi ena volilna komisija, in sicer po sledečem redu:

Ženske volilke začetnih črk volijo:

A do J

v telovadnici v pritličju,

K do P

v učilnici v I nadstropju,

R do Ž

v risalnici v II nadstropju.

B. vsi ostali volilci-upravičenci, to je oni moškega spola — bodisi da izvršujejo volilno pravico osebno ali kot zastopniki, odnosno pooblaščeneci, volijo po skupinah v naslednjem določenih na nastopnih voliščih:

Volilni upravičenci začetnih črk volijo:

A in B

v vrtni dvorani hotela »Ilirija«, Kolodvorska ulica

C, Č in D

v telovadnici I. državne gimnazije, Tomanova ulica.

E, F in G

v telovadnici II. državne gimnazije, Poljanska cesta.

H, I, potem J do vštete številke 2700 imenika III. volilnega razreda.

v dvorani »Rokodelskega doma«, Komenskega ulica št. 12, I. nadstropje.

J (vsi ostali, všteti vse dodatne vpisane) in **K** do vštete številke 3400 imenika III. volilnega razreda

v veliki dvorani hotela »Union«, vhod skozi duri v Frančiškanski ulici.

L

v šolski dvorani mestne dekliške osemrazrednice pri Sv. Jakobu, Sv. Jakoba trg.

M

v pritlični veliki učilnici mestne dekliške osemrazrednice pri Sv. Jakobu, Sv. Jakoba trg.

N, O, potem P do vštete št. 5400 imenika III. volilnega razreda

v telovadnici I. mestne dekliške ljudske šole, Komenskega ulica.

P (vsi ostali, všteti vse dodatno vpisane) v pritlični učilnici I. mestne deške ljudske šole, Komenskega ulica.

R

v mali dvorani v »Narodnem domu«, pritličje, dvorana trgov. društva »Merkur«.

S do vštete št. 7000 imenika III. volilnega razreda

v veliki dvorani v »Mestnem domu«, vhod od Streliške ulice.

S (vsi ostali, všteti vse dodatno vpisane) in **Š**

v veliki dvorani v »Mestnem domu«, vhod nasproti mestni ledenici.

T in U

v telovadnici II. mestne deške ljudske šole, Cojzova cesta.

V in W

v pritlični učilnici II. mestne deške ljudske šole, Cojzova cesta.

Z in Ž

v mali dvorani v »Ljudskem domu«, Streliška ulica št. 12, I. nadstropje.

Za glavno volišče (§§ 38 in 46 obč. volilnega reda) je določena velika dvorana v »Mestnem domu«, volilna komisija XVI.

Volilnim upravičencem se dostavijo volilne listine (volilne izkaznice in volilne

kuverte) v smislu (23 obč. volilnega reda pravočasno po pošti.

Volilni upravičenci, ki niso dobili iz kakršnegakoli vzroka svojih volilnih listin najkasneje 48 ur pred dnevom volitve, dobe lahko osebno pri e. kr. deželni vladi, vhod iz Simon Gregorčičeve ulice, pritličje na desno.

* * *

Kmetovalci - volilci iz ljubljanske okolice! Ne poslušajte klerikalnih agitatorjev, tudi ne svojih župnikov, kaplanov, ker nimajo ljubljanske občinske volitve z vero prav nič opraviti. Gre edino-le za žep ljubljanskega prebivalstva in okoliškega kmeta, katere hočejo klerikalci izprazniti ter napolniti svoje nikdar polne bilsage.

* * *

Kmetovalci - volilci v ljubljanski okolici! Ne dajte svojih izkaznic, ki jih dobite za občinske volitve ljubljanske, nikomur iz rok! Ne zaupajte jih nikomur, ker vas hočejo klerikalni agitatorji iza nje oslepariti.

* * *

Kje se zbirajo ljubljanski okoliški kmetovalci na belo nedeljo pred volitvami?

Ker bodo klerikalci na vse načine begali ljubljanske okoliške kmetovalce na belo nedeljo pred volitvami, pozivljamo vse one okoliške kmetovalce, ki hočejo sami sebi dobro in ki nočejo postati žrtve klerikalne požrešnosti, da se skupno zbirajo na belo nedeljo okoli devetih dopoldne v sledečih gostilnah:

Volilci iz Št. Vida, Dravelj, Kosez in okolice — pri »Slepem Janezu«.

Volilci iz Ježice, Črnuč, Kleč, Savelj in okolice — pri »Figabirtu«

Volilci z Viča, Gline, Brezovice, Dobrove in okolice — pri »Francelju« na Tržaški cesti in pri »Marčanu« na Rimski cesti ter pri Terpincu (pri »Jožetu«) na Tržaški cesti.

Volilci z Barja in okolice — pri »Češnovarju«, »Ribiču« in »Rastoharju« na Dolenjski cesti.

Volilci iz Štepanje vasi, Bizovika in okolice pri »Belem konjičku« na Poljanski cesti.

Volilci iz občin Sneberje, Moste, Obrije, Tomačevo, Šmartno ob Savi in okolice pri »Zupančiču« na Martinovi cesti.

Kmetovalci, pridite vsi in ne dajte se begati od klerikalnih agitatorjev, ki vas hočejo samo oslepariti.

* * *

Shod na Barju.

V nedeljo popoldne je priredilo »Napredno politično in gospodarsko društvo za šentjakobski okraj« na Barju pri Vidmarju shod, ki je bil izborno obiskan. Dve sobi ste bili polni, volilci so pa stali tudi po hodniku.

Shod je otvoril društveni predsednik g. B e r g a n t, ki je v iskrenih besedah pozdravil navzoče volilke in volilce.

Nato je govoril

deželni odbornik g. dr. Ivan Tavčar, ki je izvajal sledeče:

Dragi Barjani! Že v drugič sem v tem volilnem boju med vami. Novi občinski volilni red je tak, da mora vsak voliti. Moje mnenje je, da naj voli vsakdo po svojem prepričanju. Klerikalci se bahajo, da bodo naše Barjane podkupili. (Klici: »Saj nas ne bodo!«) Poniževalno je tako govorjenje za naše Barjane. Mi pa smatramo Barjane za prave člane ljubljanske občine. In dati nam morate spričevalo, da smo do zdaj za vas napravili, kolikor je bilo v naši moči in kolikor so dopuščala sredstva občine. Z mirno vestjo lahko trdimo, da smo boljši vaši prijatelji nego so klerikalci. Vi ste del ljubljanskega mesta, Barje del ljubljanske občine — in kot taki ste deležni dobrot in nesreč, ki zadenejo ljubljansko občino. Velik del teh nesreč je pa ta, da so si klerikalci vtepli v glavo, da hočejo

vse vzeti Ljubljani,

torej tudi vam. Če bodo nas topli, bodo topli tudi vas. Omenim naj samo melioracije, ki jih izvršuje dežela. Dežela je najela desetmilionsko posojilo, ki naj se razdeli po celi deželi, samo Ljubljana ne dobi nič. Pač pa bo morala Ljubljana plačati oči teh desetih milijonov cele tri milijone. In k tem bodo morali prispevati tudi Barjani. In s tem se ravno Barjanom napravi največja krivica. Teh deset milijonov se bo vporabilo za vodovode, osuševanje travnikov itd. In vprašamo vas, kdo bolj potrebuje zdravo pitno vodo nego Barjan. Pa vam pride neki klerikalec z imenom Šmuc, ki je doma menda iz Lip, in pravi, da imajo Barjani že sami dovolj vode in da dajo celo Ljubljani lahko nekaj vode, če jo hočejo. (Naj pije sam to gnojnico!) Na ta način se pa le ne smemo norčevati iz tako velevažne zadeve. Dežela je dolžna, da da Barjanom potrebno podporo za zgradbo vodovoda. Če že mestu Ljubljani noče ničesar dati, naj da od onih desetih milijonov en milijon in mi vam napravimo prepotrebni vodovod, in sicer tak vodovod, da vam ne bo treba konkurirati z žabami.

Važen del melioracijskega dela je tudi **zboljšanje travnikov**. Barje ima popolnoma poljedelski značaj. In vendar ne da dežela Barjanom v svrhu zboljšanja travnikov niti vinarja in sicer samo zaradi tega, ker so Barjani slučajno Ljubljančani. Mi pa zahtevamo, naj se da Barjanom ravno-

tako potrebna deželna podpora, kakor se daje ostali deželi. (Tudi mi zahtevamo!)

V Ljubljani se regulira Ljubljani. Ena napaka pa je, da se zatvornice prekmalu zapirajo. Mi v tem oziru sedaj ne moremo ničesar storiti, ker nimamo na magistratu nobene moči. Kakor hitro pa pride narodno-napredna stranka v ljubljanskem občinskem svetu na krmilo, se bo v tem oziru vse potrebno ukrenilo. Za zdaj pa morate nekoliko potrpeti.

Vsled regulacije Ljubljani pa nastane za Barje velika nevarnost. Voda bo padla. In že danes pravijo inženirji, da bo s tem izgubilo Barje potrebno mokroto. Vaši travniki, vaše njive se bodo vsled tega izpremenile v prah. Nastala bo potreba, da se voda poviša in pa da se spelje po travnikih in njivah. In kdo naj skrbi v tem oziru za vas — ljubljanska mestna občina. Čeprav so namakalne naprave melioračno delo, vendar klerikalci že zdaj obljublajo, da ne bodo ničesar dali. Tem manj bodo pa dali, če pridejo tudi v ljubljanski občini do premoči. Naša stranka se bo pa z vso silo zavzela za to, da se pomore Barjanom, ki so tudi kmetje, do tiste podpore, katero mora dežela dati iz melioračnega fonda.

Vsled tega volite s stranko, ki vam je do zdaj pomagala, ki pa hoče tudi v bodoče delovati na to, da dobe Barjani vse tisto, kar morajo dobiti. Volite kandidate narodno-napredne stranke, ker od klerikalcev ne boste nič dobili. Če pa hočete s Šmucom še nadalje piti ono gnojnico, volite klerikalce. (Ne bomo jih! Te naj voli Šmuc!)

Govoru je sledilo burno pritrjevanje.

Potem je govoril g. župnik Berce, ki je z verskega stališča kazal, da je klerikalna politika protiverska. Povedal je, kako je skušal škof pobasati velik del ustanovljenih maš v svoj žep. Kmetje so bili ogorčeni nad takim postopanjem klerikalcev in so glasno izražali svoje mnenje.

Gospod urednik P u s t o s l e m š e k je v krepkih besedah očrtal naravnost pogubno delovanje klerikalcev v državnem zboru. Opisal je ono velikansko navdušenje, s katerim je glasoval dr. Šusteršič za ogromne vojaške zahteve.

Ob splošnem navdušenju je predsednik zaključil shod.

Vse kaže, da se tudi Barjani zavedajo in da bodo tudi ti pokazali na belo nedeljo, da hočejo imeti Ljubljano napredno in narodno, ne pa klerikalno.

Volilni boj.

Ne gre se za vero!

Laž, nesramna laž je, ki jo razširjajo klerikalci, da se gre pri bodočih občinskih volitvah ljubljanskih za vero. Gre se edino za žep ljubljanskega prebivalstva in okoliškega kmetovalca, katere hočejo klerikalci sprazniti. In klerikalci so tisti, ki uničujejo vero, ki so izpremenili cerkev v

agitacijski prostor, kjer se slišijo najgusnejša obrekovanja in hujskanja. Zatorej, volilci, napodite z mokro cunjjo vsakega klerikalnega agitatorja, ki vam poreče, da se gre za vero.

Čenstohovske razmere hočejo vpeljati.

Klerikalci grme s prižnic, da hočejo naprednjaki vpeljati portugalske razmere. S tem pa morejo delovati le pri nerazsodnem ljudstvu. Res pa je, da se naprednjaki bore zoper to, da se iz Ljubljane ne napravi drugi Čenstohov, kjer bi razni kurtarji in menihi jemali denar ter ga zapravljali s svojimi priležnicami. Mi spoštujemo poštene duhovnike, zaničujemo pa one politikujoče duhovnike, ki netijo samo sovraštvo. Zatorej vas pozivljamo, volilci v ljubljanski okolici, ne poslušajte zapeljivih klerikalnih agitatorjev in volite narodno-napredne kandidate.

Viški frančiškani in shod v »Mestnem domu«.

Malo posramovali so se tudi klerikalci, ko so šli mimo »Mestnega doma«, kjer se je vršil manifestacijski shod narodno-napredne stranke. Župnik z Viča, frančiškan seveda, je peljal svoje ovčice iz »Ljudskega doma« in posebno interesantno je bilo, kako je povešal neki voznik z Gline, ki mu pravijo pri domu Kušar, glavo; bilo ga je tako sram, da ni vedel, kam bi se skrnil, slednjič je sklenil svojo glavico skriti kakor tič »štravs« pod svojim klobukom, pa se mu ni posrečilo skriti svoje osebe. Možakar že ve, zakaj si ne upa iti prostega pogleda mimo naprednjakov.

Na veliki petek je bila godba v »Unionu«.

Cerkvene, pa tudi policijske oblasti strogo gledajo na to, da na veliki petek ne igrajo godbe po gostilnah in drugih javnih lokalih. Kar je pa drugim prepovedano, to je dovoljeno klerikalnim gostilnam. In tako je na veliki petek cel večer v unionski kleti igral električni klavir. Radovedni smo, kaj poreče škof k temu. Toda kaj bi rekel, saj vendar to prinaša desetice klerikalcev?

Dimnik proti Vilfanu.

Klerikalni deželni poslanec Dimnik se v zadnjem času hvali po gostilnah, da je prav pošteno posvetil županu na Ježici, Vilfanu, ter izposloval, da je deželni odbor zavrnil neko docela upravičeno pritožbo, ki jo je Vilfan vložil pri deželnem odboru. To pripoveduje Dimnik vsakomur, ki ga hoče poslušati in zlobno pristavlja: »He-he-he, pa sem Alešu pokazal, da sem jaz le večji gospod kakor on in da moja beseda vendarle več zaleže pri gospodih deželnih odbornikih, kakor njegova.«

o Dolenjske novice o

d Škocijan pri Mokronogu. Blamaža za blamažo se vsiplje letošnje leto na naše »gspude«. Zdaj so ujeli zopet dve. Pri na-

domestnih volitvah v deželni zbor je dobil Vehovec s pomočjo najboljše agitacije in s pomočjo razbijanja in razsajanja po prižnicah 70 glasov, Mandelj pa 142 brez vsake agitacije. Drugo blamažo pa so doživeli pred okrožnim sodiščem v Novem mestu. Komljanec je na prigovarjanje svojega starejšega sotrudnika v vinogradu Gospodovem vložil priziv proti znani razsodbi okrajne sodnije v Mokronogu. No, Komljanec plača vseeno 50 K, oziroma papea pet dni ričet in plača vse stroške. To se pravi: Fuks iz kaplanijskega hleva ven! Ker pa je baje drugi kaplan rekel, da trpi v slučaju neugodnega izida vzklica nadaljne stroške on, bo rajzal drugi fukselj iz hlevčka.

d Škocijan pri Mokronogu. Kdor ni bil v lemenatu, ne zna pisati, to bo menda enkrat povedal Komljanec na prižnici kot neovrgljivo božjo resnico. V »Smrdoljubu« namreč predbacivajo naši pastirji g. Benedičiču dopisovanje v »Slovenski Dom«, ker menda mislijo, da smo vsi naprednjaki sami analfabeti in da se nauči človek pisati še-le v semenišču. Rečemo še enkrat, gosp. Benedičič ni dopisnik, pač pa nekdo drugi, ki ga ne boste izvedeli drugače, kakor če se prostovoljno izda. Sicer pa je v naši fari dovolj ljudi, ki sestavijo lahko lepše dopise, kakor pa »akademično« izobraženi gospodje v »Lažiljubu«.

d Škocijan pri Mokronogu. Zadnjič je v farni cerkvi zopet grmelo proti »Slovenskemu Domu«. »Hudič bo vzel tistega, ki le prestopi prag hiše, v kateri se bere ta časopis.« Takoj po maši pa je g. Durjava dal v svoji veliki požrtvovalnosti za napredno stvar razglasiti, da naroči vsakemu, ki hoče čitati »Slovenski Dom«, ta časopis zastoj, samo naj pride k njemu. In res, kakor čujemo, se jih je že precej odzvalo, pa ni dosedaj še nobenega hudič vzel.

d Tržišče. Ker se že precej časa nisem oglasil, pa je postal »Smrdljivec« zopet resramen, to se pravi, zopet se je v »Lažiljubu« »nekdo« oglasil. No, kar se tiče poročila o »impozantnem« shodu mladeničev v Tržišču, je pač le to resnično, da se je zbralo nekoliko mladoletnih fantov, ki jih je hotel Kalan naloviti za fantovsko Marijino družbo. In da ne bo mogoče kdo rekel, da lažem, omenim še, da je bila ženska Marijina družba vsa zbrana, kar pa ni čudno, ko je vendar imela na tem shodu dobiti fante. Kako se je torej shod vršil? Prvi govornik je bil seveda Francelj alias županček in po najnovjšem deželni (ljudje pravijo deževni) poslanec, tako učeno, da, kakor se je izrazil sam Kalan, samega sebe ni razumel. Kako so ga mogli razumeti še-le drugi. Kar se pa tiče zleta Sokolov v Tržišče, ni bil nikak manifestačni shod, kakor pravi »Smrdoljub«, saj v Mokronogu niso vedeli zanj, dokler jih »Domoljub« ni podučil. Bil je to le navaden pešizlet, ki ga je društvo posvetilo sebi samemu in zaraditega tudi ni bil najav-

ljen, torej sprejema ni bilo mogoče pričakovati. Kar omenja dopisun o »hitrem in klavernem« odhodu, mu povemo samo tole: On gotovo misli, da je treba pri vsakem izletu žreti ure in ure, dokler ni vse tako pijano, da pocepa pod mizo. Priznavam prav rad, da dela klerikalna banda, osobito »Čuki«, povsod tako in po tistem mladeniškem shodu je vsak dušo malo podšprajcal, kaj ne. Dopisnik pa nikakor ne sme misliti, da je za »Sokola« ravno tisto lepo, kar je vzor »Čukom« in »marinarjem«. In z dopisom v »Domoljub« je dal »potepuh po šentruperski (ali kakšni) dolini« prvič svojim pristašem krasno sprilicvalo, kakšni ne smejo biti, drugič pa je povedal, da »Sokoli« niso prišli v Tržišče pijančevat, povedal je torej čisto resnico, pa ravno nasprotno, kot je hotel v svoji onemogli jezi. Vrhu tega pa ta visoko oliskani in izobraženi človek stavi sebe samega v najlepšo luč. Kajti nobeden kmet v naši fari ni rekel in tudi ni mogel reči, da so bili »Sokoli« našemljeni in da so zverine. To znajo navadno samo »pastirji«, pa saj ni čuda, saj drugega dela tako nikdar niso imeli, kakor študirati in upravljati leksikon psov. Dobro le, da nas Mokronožani poznajo in vedo, da dopisnik ni poročal ljudskega mnjenja, ampak lastne izmišljotine. In če si on mogoče domneva, da smo vsi z njim enih misli, mu povemo, da bo prišla le prekmalu prilika, ko bo ostal sam, čeprav bodo izvestni faktorji letali z listki od hiše do hiše in vsiljevali klerikalnega kandidata, čeprav bo grmel iz prižnice in čeprav se bo rabila spovednica za vse mogoče namene.

d **Tržišče.** Veliko soboto dopoldan po maši se je obesil v gozdu Alojzij Rugelj iz Vodal, posestnika sin. Vse njegovo govorjenje istega dne kaže, da ni bil normalen, ko si je vzel siloma življenje.

d **Vino pri Grosuplju.** Tukajšnji posestnik Ivan Podlogar je hotel pred kratkim ustreliti neko lisico, ki se je bližala hiši. Strel pa je razgnal puško in ranil Podlogarja tako hudo na levi roki, da je moral drugi dan v deželno bolnišnico v Ljubljano.

d **Grosuplje.** V zadnjem času so tatovi odnesli iz baron Lazarinijevih gozdov lesa za kakih 20 kron. Ravnotako so izkopali in odnesli tatovi posestniku Franu Puciharju iz Gojnice iz sadnega vrta več malih dreves.

d **Ribnica.** Pri snaženju nekega stroja si je pri tukajšnjem ključavničarju Jakobu Oražnu zaposleni pomočnik Josip Medic ranil desno roko.

d **Iz Litije. (Iz krogov naših vzornih Marijinih družb.)** Ne ustrašite se, gospod urednik, tega naslova. Po mojem skromnem mnjenju bi bilo dobro, da bi tudi tej vrsti »katoliške organizacije« posvetili malo pozornosti. Vem sicer, da se bom zameril našemu prevzvišenemu in »častiti« duhovščini, ker poročam to vašemu listu in ne morebiti »resnicoljubnemu« Laži-

ljubu. Ker pa vem, da poročam vaš list vselej le golo resnico brez zavijanj, zato sem se odločil zanj. Naj sledi torej le kratko poročilce. Minoli teden je bila pred našim sodiščem prav pomembna obravnava. Tožile so se brhke marinarice. Obsojene so bile: dve devici v 14-, dve pa vsaka v 5-dnevni zapor. Moj bog, koliko greha bi dejal naš prevzvišeni. Pa kaj je bilo? K Svetemu Križu pri Litiji so dobili novega župnika. Pretežen del marinaric pa že z imenovanjem tega župnika ni bil zadovoljen ter bi bile rajše imele tedanjega rejenega župnika. Pričela se je skrita gonja v obliki anonimnih denunciacij proti župniku. Kdo je bil duševni oče teh ovadb, se ne ve, ker se zna dobro skrivati, a žrtve so postale te obsojenke. Neko nedeljo se je župnik Lah raz prižnico hudoval nad Marijino družbo, ker je dobil neko brezimno pismo in je slutil, da izvira iz družbe. To je bilo povod, da so se začele pobožne »sestre« med seboj zmerjati in psovati z ne prav ukusnimi priimki. Res lepi sadovi katoliške vzgoje, ki se ucepljajo marinaricam. To je nepobiten dokaz, da se tam goji le hinavstvo, zahrbtno sovraštvo in ovađuštvo prav v smislu Liguorjeve morale. Moj bog, moj bog, koliko greha! Zadeva je prišla končno pred sodišče, ki je napravilo saj navidezen konec temu prepiru, plamena sovraštva pa ni in ne bode moglo pogasiti. Stvar je samanasebi prav vsakdanja — če ne bi imela tako čudnega ozadja in bi jasno ne kazala, kako se pri marinaricah praktično izvršuje oni rek: Ljubi svojega bližnjega. Vzorne device se tožarijo, mesto da bi druga drugi iz krščanskega usmiljenja odpustale. Ta družba naj bi bila vzor vsej fari, naj bi bila ponos naši »častiti« duhovščini in dika njenemu vrhovnemu pokrovitelju. Pa — — —? Skrivno in zahrbtno rujejo druga proti drugi, uče se pritajenega sovraštva in kažejo, kakor oni svetopisemski farizej, le na zunaj svojo pobožnost. E, modri trak in pa svetinjica še ni vse, če je pa sree polno sovraštva. Nič ne pomaga, če prihaja sam prevzvišeni tupačam obešat trakove, pa ostane srce zakrknjeno in trdo, kakor kovinaste svetinje. Vse je le modro preračunjeno, kako kazati svetu le na zunaj pobožnost! Pobeljeni grobovi! Ta tožba pa ima še prav pestro predzgodovino, katero bomo, če bode potreba, še natančneje preiskali in potem poročali javnosti.

d **Sv. Ožbald.** V nedeljo, dne 9. t. m. zjutraj, se je splazil že večkrat kaznovani Ivan Krhlikar iz Slivnega v litijskem okraju v shrambo župnišča in se skrivil veliki zaboj za žito, očitno z namenom, da bi med božjo službo kradel na debelo. Ko pa je zapirala kuharica, predno je odšla v cerkev, vsa vrata, je slišala sumljiv ropot. Šla je gledat in videla, da je tat s silo zopet odprl vrata. Ko jo je zagledal, je pobegnil. Krhlikar je najbrže hotel stikati tudi po drugih prostorih v župnišču. Tatu sta zasledovala potem dva posestnika, ki sta ga tudi dobila in oddala orožnikom.

d **Iz Št. Ruperta na Dolenjskem.** Danes na Velikonočno nedeljo popoldne nastal je v bližnji vasi Draga požar, ki se je radi močnega vetra tako hitro razširil, da je tekom dveh ur upepelil tri gospodarska poslopja. Le neumornemu delu naše vrle požarne brambe se je zahvaliti, da se ni ogenj lotil tudi drugih poslopij, katera so večinoma s slamo krita in jako blizu drugo poleg drugega. Za požarno brambo, ki je bila takoj na mestu, je bilo delo zelo težavno in naporno, ker se je morala voda iz oddaljenih studencev šele donasati in je res le njena zasluga, da se je ogenj omejil in da ni vpepelil cele vasi. Vsa čast ji! Pri tej priliki pa ne sme biti neomenjeno, da so bila vrla dekleta iz Št. Ruperta prva, ki so prihitela na pol ure oddaljeni kraj nesreče, kjer so donasala vodo in nič manj pripomagla, da se je preprečila večja nesreča. Posebno pa se je pri tem človekoljubnem delu odlikovala naša velespoštovana prvoboriteljica družbe sv. Cirila in Metoda, gdč. Mici Frelihova, ki je tudi tu pokazala vse svoje vrline. Povsod je bila prva in z najlepšim vzgledom bodrila sotovarišice k vztrajnemu delu. To dobrodušno blago, človekoljubno in vedno požrtvovalno dekle je res pač lahko v ponos in v zgled celi fari!

d **Metlika.** Pred nedavnim časom se je obregnil »Slovenec« ob »Prvo dolensko posojilnico«, češ, da je pred polomom, ker je izključila nekaj klerikalnih petelinčkov, da si je ravno »Prva dolenska posojilnica« najbolj trden zavod na celim Dolenjskem. Toda človek obrača, bog pa obrne. Sedaj je prišlo pa ravno nasprotno. Klerikalna posojilnica je izključila dva metliška meščana, izmed katerih je eden navdušen klerikalce, ker se boji poštenega nadzorstva in ker hočejo gospodje klerikalci s pomočjo skoraj falitne posojilnice podpreti še bolj falitno konsumno društvo. Kaj neda, gospod Davorinček in kompanija, izključena gospoda se nista nič kaj preveč strinjala z vašimi nazori o modernem gospodarstvu in se nista dala kar tako slepo ugnati v kozji rog in zato ven z njima, dasiravno sta bila celo odbornika. Ako se ima okoli sebe ljudi, ki nimajo pojma o poslovanju posojilnice, ali pa ljudi, ki streme za istim ciljem — se lažjem rešuje falitna podjetja — no ja, čisto po klerikalnem vzorec — saj Mandelj je moral tudi iti.

o Gorenjske novice o

g **Šmarna gora.** Vsem izletnikom na Šmarni gori dobro znani mašnik je star menda že 97 let. Ta revež živi na Šmarni gori v največji bedi. Menda že dve leti ni prišel več iz tiste, človeka nevredne luknje, kjer stanuje. Stari revež je popolnoma zapuščen in živi v pomanjkanju in v nesnagi. Neki gospod, ki ga je v nedeljo obiskal, nam je povedal, da se je razjokal pri pogledu na onemoglega starčka. Če bi ta

mašnik stanoval v svinjaku, bi ne živel v taki nesnagi kakor sedaj. Pri postelji ima rog, da kliče ljudi na pomoč in tudi neki zvonec, ki ga pa menda še vzdigniti ne more. Ljubljanski škof bi pač bolje storil, če bi se pobrigal za usodo tega, od starosti že onemoglega mašnika, kakor da seje sovrastvo in preprij.

g Iz Sore nam pišejo: Kdo škoduje naši zadrugi, kdo škoduje nam kmetom? Pri nas smo ustanovili živinorejsko zadruogo, ki naj bi gojila posebno pingavsko vrsto govedi. Spoznali pa smo, da nam je brez primere koristnejša simentalška pasma. Zato smo premenili zadružna pravila in sedaj delujemo odločno na to, da upeljemo simentalške krave in bike. Pa česar bi ne mislil nihče, to se je zgodilo. Simentalške bike so nam postavili le na ogled, grof Barbo pa ima dva pingavska bika, podobna mršavi hrvaški buši in ta nam ponuja, da bi se pri nas izboljšala goveja živina. Ker je deželni odbor v klerikalnih rokah, poskusila sta dva župnika iz te občine vplivati, da bi se nam ustreglo. Posrečilo se jima ni in grof Barbo ter Legvart imata za nas vedno še pripravljene bušaste bike. Gospode prosimo resno, naj nas nikar ne imajo za take bačke, kakršne smo se kazali pri raznih volitvah. Ako nam hočete pomagati, prav, bomo hvaležni, ako nam pa nočete koristiti, pustite nas v miru, pomagali si bomo, kakor bomo bolje vedeli sami, no, bušakov ne bomo plodili, to znajte. Kdor nam hoče škodovati gospodarsko, naj ne hodi k nam ne na shode, ne na volišča po naše glasove!

g Iz Moravč. Zadnji »Domoljubovi« osebni napadi so imeli posledice, da smo pridobili pet novih naročnikov na »Slovenski Dom«. Čudno se nam zdi, da se je dopisnik »Domoljuba« zopet enkrat milostno ozrl na one »reveže«, o katerih je vedno pisal, da so zanj mrtvi. Ali so od mrtvih vstali? — Če bi mi hoteli biti nesramni in podli, lahko bi zapisali marsikako vrstico in popisali razne slike naših kaplanov, kar se utegne zgoditi, če bodo izzivali. Svoji k svojim! Tako so zijali klerikalci v »Domoljubu«. In sedaj, ko smo ustregli njihovi želji sedaj jokajo in stokajo ter grozijo in napadajo osebno. Pomagalo ne bo nič. Svoji k svojim naj bo za naprej naše geslo, da tem moravskim bahatim kričačem pokažemo, kako lahko izhajamo brez njih.

g Kranj. Dne 13. aprila si je pri P. Bizjaku neki fant izposodil kolo za tri ure. Fant je rekel, da dela pri ključavničarju Šokliču v Kranju in da bi šel rad v Ljubljano nekaj obleke iskat. Pravil je tudi, da se je pri Speilu v Ljubljani učil in da se piše Jože Zalar. Dobil je kolo in se ni več vrnil. Fant je 16 do 17 let star, bolj majhen, okroglega obraza in je imel čepico na glavi. Trdil je, da je njegov oče na železnici v Ljubljani. Kolo se lahko spozna, je bolj nizko, precej rabljeno, na gornji štangi ima precej globok vtisk od padca.

Znamka firme Dürkopp. Zadnji plašč je dvakrat zakrpan. Kolo je vredno 80 K. — Kdor bi kaj vedel o tem fantu ali kolesu, naj to javi Pavlu Bizjaku v Kranju 102, ki da 10 K, če se kolo nazaj dobi.

g Z Bleda se nam piše: Veliko hinavščino uganjajo naši klerikalci, ko pišejo o velikih zaslugah pokojnega Jakoba Žumra iz Gorij. Res je rajniki precej storil v teku 30 let. Kot zvesti klerikalec zasluži tudi od stranke pohvalo in ne preziranje, katerega mu je stranka skazala s tem, da ga je pri lanskim volitvah vrgla iz cestnega odbora, v katerem je bil rajniki 32 let. Vsi smo pričakovali, da ga bo vsaj deželni odbor imenoval, a tudi to se ni zgodilo. To ga je zelo žalostilo in žalilo. Namesto da bi se lastni pristaši potegnili za njega, so ga zapustili in mu rekli: Storil si svojo dolžnost, zdaj na stara leta te ne potrebujemo več. Tako grdo ravnanje z možem, ki je šel s klerikalno stranko čez drn in strn, je samo pri klerikalcih mogoče. Na ta način ima gorjanska občina, največja v cestnem okraju, samo enega zastopnika, in Gorjanci — vsi pravi klerikalci, se ne upajo protestirati pri lastni stranki zoper to krivico, ker jim je pokornost čez vse.

g Retinje pri Trziču. Dne 12. t. m. je padla 24letna žena vrhniškega najemnika Marija Zupan v potok, ko jo je vrgla božjast. Nesrečnica je v potoku utonila predno so ji mogli prihiteti na pomoč.

g Gorenja vas. Pri streljanju si je pokvaril levo oko Matej Ferlič. Poškodba je težka.

g Bela peč. Tovarniški delavec Ulrik Milonig je prišel z roko v stroj in si zdrobil desni sredinec.

o Notranjske novice o

n Brezovica pri Ljubljani. Pri neki novi zgradbi je brizgnilo apno zidarskemu pomočniku Stanistavu Hajeku v oko ter mu je težko poškodovalo.

n Iz Logatec. Posojilnica v Logatecu je na zadnjem občnem zboru naklonila logaškemu »Sokolu« 50 K podpore. Odbor »Sokola« izreka imenovanemu zavodu za ta velikodušen dar tem potom najtoplejšo zahvalo. Posojilnica je s svojim činom pokazala, da ve ceniti važnost društva, ki v prvi vrsti skrbi v Logatecu za duševno probujo priprostega ljudstva, vzdržujoč »Javno ljudsko knjižnico in čitalnico«, za katero se bo gornji znesek tudi uporabil. — Tukajšnja moška in ženska podružnica Ciril - Metodove družbe priredita meseca majnika skupno veselico v prostorih hotela »Kramar«. Sodeluje telovadno društvo »Sokol« s pevskim zborom. — »Javna ljudska knjižnica in čitalnica« v Dol. Logatecu se je preselila v poslopje br. podstaroste Frana Hladnika, ki je dal »Sokolu« za delj časa malo sobo brezplačno na razpolago. Ker se bo knjižnica vsled podpore tukajšnje »Posojilnice« zopet izdatno spo-

polnila, vabimo znova vse prijatelje podčnega in zabavnega čtiva, da sežejo po novih in še ne prebranih starih knjigah. — »Sokol« priredi v nedeljo, dne 30. aprila pri lepem vremenu pešizlet v Rovte. Gotovo pohiti ta dan tudi več drugih izltnikov v prijazno gorsko vas, da preživi nekaj ur v prosti naravi v čili družbi in med veselim petjem vrlih Sokolov.

n Postojna. Pri volitvah v mestno oskrbništvu, ki so se vršile dne 20. aprila, so bili izvoljeni naslednji gospodje: Božidar Dekleva načelnikom, Fran Arko in Josip Lavrenčič odbornikom ter notar Jakob Kogej in Ivan Sever namestnikom. — Pozdravljamo novoizvoljene gospode zastopnike našega mesteca ter jih prosimo, da posvetijo njih moči v to, da se bode Postojna razvijala in napredovala. Zlasti pa je naša želja, da se razmere pri jamski upravi temeljito izpremene, ker takšno gospodarstvo, kakršno je bilo dosedaj, mora prenehati. Mesto da bi imelo mesto dohodek od jame, izkazuje uprava primanjkljaj. Po našem mnenju mora podjetje, ki izkazuje deficit, prenehati, ali napovedati konkurz. Ako ni bilo lani, ko je bila frekvenca tako imenitna, prebitka, ga ne bode sploh več. In kdo bo za kredite, ki jih ima jama, odgovoren? Mi, davkoplačevalci, saj smo poroki, oziroma občina je porok za kredit 150.000 K, ki ga je najela jamska uprava. Zato pozor, dokler je čas!

n Postojna. Povodom umirovljenja je dobil naslov veterinarnega nadzornika naš preljubljeni someščan gosp. c. kr. okrajni nadživinozdravnik Ferdinand Gašpari. — Možu, ki ga vse čišla in ljubi radi njegovega plemenitega značaja, naše iskrene čestitke ter živel še mnogo let v naši sredi, v zaslužnem pokoju.

n Postojna. Postojnska društvena godba, ki šteje 20 mož, pridno napreduje pod marljivim kapelnikom gosp. Jos. Mazejem. Prvi letošnji nastop pri velikonočni procesiji nas je naravnost očaral. Vsa čast vztrajnemu vodji godbe in marljivim godecem, ki so pokazali dobro voljo ter dokaz, da hoče novo naše mestece tudi na glasbenem polju napredovati. Priporočamo to domačo godbo vsem cenjenim društvom po našej Notranjski ter upamo, da se je tudi poslužujejo, ker so lahko prepričani, da bodo ž njo v vsakem oziru zadovoljni.

n Postojna. Veranda na tukajšnji postaji je gotova. Slovesno otvorjenje se vrši dne 1. maja, na kateri dan se tudi prvič ustavi ekspresni vlak v Postojni, kar je velikega pomena za promet tujcev. Sodeluje postojnska društvena godba.

n Idrija. Na veliko soboto opoldne so se igrali otroci na cesti. Petletni sin Ivan radarja in posestnika J. Menarta je imel opraviti pri nalahko ob zidu naslonjeni trugi za prevažanje gramoza. Truga se nakrat prevrnila in pade na dečka tako nesrečno, da mu skoraj zmečka glavo. Hitro na lice mesta dospeli c. kr. rudniški

zdravnik dr. Milan Papež more le konstatirati nastopivšo smrt. Pač hud udarec za starše. — Na velikonočni ponedeljek zvečer pa je na potu domov smrtno ponesrečil vpokojeni rudar Fran Kobal. V temi je najbrže stopil preveč na kraj ceste, zgubil ravnotežje ter padel kake tri metre globoko. Pri padcu si je prizadjal smrtno poškodbo na glavi. Bil je takoj mrtev. Šele drugi dan zjutraj so ga našli in prenesli na njegovo stanovanje. Ponesrečenec je star 73 let. Pač čuden slučaj. Tolikokrat je šel pokojnik ob vsakem času po tem potu, a vendar ni ušel strašni nesreči.

n Iz Planine. Naši »Nemci« so se preselili iz Gröbnerjeve gostilne v Bernikovo, kjer so priredili letošnji predpust menda že kar dve veselici — v kakšne namene, si že lahko mislite. Čuditi se moramo pri tem gostilničarju, da jim je dal prostore na razpolago, ko vendar poznamo g. Bernika kot vrlega narodnjaka in se pri njem navadno vedno ustavijo postojnski in logaški izletniki. Če bo ga. Gröbner lahko pogrešala Nemce, jih bo menda tudi gosp. Bernik, ki je gotovo dosedaj prav lahko brez njih izhajal. Obrt je sicer obrt, ali zaveden slovenski gostilničar ne bo v čisto slovenskem kraju nikdar trpel raznih hajloveev in poturic v svojih prostorih. Sicer smo pa prepričani, da bo tudi gosp. Bernik kmalu postal istih misli, kakor ga. Gröbnerjeva! — Pri Christofu, največjemu prijatelju planinskih »Nemcev«, se je zadnjo nedeljo, najbrže nevede, ustavila večja družba logaških »Sokolov«. Opozarjamo vse zavedne domačine in okoličane, da se je imenovani možakar nekoč izrazil, da lahko živi brez slovenskih grošev. — Naši »Orli« se na vel. soboto na občno začudenje vseh, za čast božjo vnetih Planincev, niso udeležili procesije. Hudomušneži trde, da vsled tega niso oblekli uniforme, ker so se bali logaškega krojača, da bi jim na cesti ne zarubil krojev, ki še niso vsi plačani, pa so že tolikokrat služili za — parado. — O tukajšnji podružnici Ciril-Methodove družbe se govori, da se misli ba je razdeliti v podružnico za Gor. Planino in za Dol. Planino. Po našem mnenju bo to zelo nepremišljen korak, ker Planina sedaj, žal, še ni kraj, kjer bi mogli uspešno delovati dve podružnici. Sicer pa v interesu narodne stvari resno svetujemo gotovim ljudem, da opuste to misel, ker naša podružnica naj bo torišče skupnega narodnega dela vseh naprednih Planincev in ne morebiti predmet, ki naj trpi vsled brezpomembnih preprirov in malenkostnih osebnosti!

n Idrija. V rudokopu se je predčasno razpočila z dinamitom napolnjena mina in ranila rudarja Josipa Pajerja na desni roki.

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Ameriške novice

a **Vlak je povozil v Clevelandu** Slovenca, starega Amerikanca, čevljarja Josipa Udirja.

a **Umrila je v Newburgu** 42letna poročena Marija Sulu, doma iz Škocijana na Dolenjskem. Doma zapušča očeta in brata, v Ameriki pa moža z več otroci, katerih najmlajši je star šele 14 dni.

a **Vlak padel v vodo.** Vlak, znan pod imenom »Ditie Flyer«, ki vozi med Čikago in Jacksonville, je zdrsnil s tira in padel v globoko reko, kjer leži 10 čevljev pod vodo. Pri tem je utonilo 10 oseb, 10 pa so težko ranjenih rešili. Nesreča se je zgodila, ker se je pri lokomotivi zlomila os prednjih koles.

a **Farške spletke.** Neki Frank Barbuč iz Adamsburga je bil naročen na tamošnji list »Glas Svobode«, ki je duhovščini trn v peti. Naenkrat pa se ustavi naročniku dostavljanje lista. Na vprašanje pri upravi se mu je odgovorilo, da je list sam odpovedal. Ko je šel na to neresnično izjavo na pošto, je našel tam od njega podpisano izjavo, da lista ne mara. Izjavo, kakor podpis je pa ponaredil tamošnji župnik.

a **Morilec svoje hčere.** V Duryea je ubil in zaklal svojo 14letno hčer Slovenec, znan tamošnjim rojakom pod imenom Hraštenčan. Doma je na Kranjskem nekje v krškem okraju. Truplu je odrezal glavo, roke in noge in nesel vse skupaj na železniški tir, da bi se mislilo, da je deklico povozil vlak. Vzrok tega nečloveškega dejanja je neznan. Očeta so že zaprli.

a **Hranilna knjižica v grobu.** Dediči neke M. Sigrist so po njeni smrti zastonj iskali denar, ki ga je dobila pred kratkim za prodano zemljišče. Po dveletnem iskanju so odprli na zahtevo zastopnika dedičev njen grob in res dobili ves skupiček v znesku 11.000 dolarjev, zašit v vrečici, pritrjeni okrog vratu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rudolf Šega.

Za živinorejce

priporočila

klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlet kolmoš, encijan i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč in strupov za lovske in tehnične namene v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5. Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Vsled prepustitve trgovine svojemu nasledniku

prodajam od danes naprej vsak dan razne gospodarske in prodajalniške predmete

(blago, mrvo i. t. d.)
iz proste roke po jako nizki ceni.
Jvan Ševičar, Krmelj.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	40	2	60
1 " " " II. " . . .	1	20	1	90
1 " " " III. " . . .	1	48	1	80
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	20
1 " praščjega mesa (svežega) . . .	1	70	2	40
1 " " " (prekajenega) . . .	2	00	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	80	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	2	00	2	10
Prašiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	42	2	50
1 " masla surovega . . .	2	30	2	40
1 " masti praščje . . .	2	16	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	00
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	00
1 " sala . . .	1	96	2	00
1 " surov. margarinskega masla . . .	1	92	2	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	1	90	2	10
1 jajce . . .	—	06	—	07
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	8	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	2	78	3	10
1 piščanec . . .	1	40	1	60
1 golob . . .	—	46	—	50
1 raca . . .	—	—	—	—
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	39	70	—	—
100 " " " " 1 . . .	39	—	—	—
100 " " " " 2 . . .	38	30	—	—
100 " " " " 3 . . .	36	70	—	—
100 " " " " 4 . . .	35	70	—	—
100 " " " " 5 . . .	34	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	30	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . . .	38	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . . .	35	—	—	—
100 " ržene moke . . .	30	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	28
1 " graha . . .	—	35	—	40
1 " leče . . .	—	32	—	38
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	25	—	—	—
100 " rži . . .	18	—	—	—
100 " ječmena . . .	18	—	—	—
100 " ovsa . . .	20	—	—	—
100 " ajde . . .	18	—	—	—
100 " prosa belega . . .	18	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze, nove . . .	14	50	—	—
100 " krompirja . . .	8	80	9	00

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 10 do 10:50 K.
Cena mehkeemu lesu 4 do 4:50 K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo
voz sena . . . . . 4 — 5 —
" slame . . . . . 4 — 4 50
" stelje . . . . . 2 — 2 50

Mestno tržno nadzorništvo.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilni račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18, v Ljubljani

v lastnem
zadružnem
domu ➔

v lastnem
zadružnem
domu ➔

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa **81,116.121 kron 11 vin.**➔ upravnega premoženja **20,775.510 kron 59 vinarjev.** ➔Obrestuje hranilne vloge po **4½%**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad **kron 20,000.000.**

Posojuje na zemljišča po 5¼% s ½% na amortizacijo ali pa po 5¼% brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

LISTEK

Protivsemu.

Češki spisal Al. Jirasek.

Prvi del.

(Dalje.)

Gospa Zdena pa je živela pod vtiskom govorov in razlaganj duhovnikov na taborskih shodih, kjer so leti že ščuvali proti praškim mojstrom in nekdanjim prijateljem mojstra Jana Husa. Če je bila sama in v samotni svoji sobici, kjer je prejšnje čase vroče in globoko ginjena razmišljevala o verskih stvareh, se je sedaj udala brezplodnemu razmišljevanju. In tako se je zgodilo, da se včasih s svojim očetom o kaki stvari ni mogla sporazumeti, in da sta se sprla zaradi novotarij, ki so jih uvedli taborski duhovniki, ker so ti namreč bili proti mašni obleki in bi bili, če treba, služili mašo tudi na kakem podu. Gvozenski plemič se je skliceval samo na svojega mojstra in pristavljaj je ne brez zaničevanja, da se ne da voditi po razumu in po razlagah katerega si bodi farja.

Gospa Zdena pa je verjela besedam taborskih duhovnikov. Njih navdušene, ognjevite besede so si osvojile njeno dušo, in ne samo njih besede, marveč tudi njih dejanja. Njena rahla vest je namreč mnogo trpela pod vtiski, ki jih je dobila na gradu svojega umrlega moža in drugod, da so namreč propovedovali duhovniki o čednostih, ponižnosti, zmernosti in pokori, sami pa živeli v obilju in razuzdanosti. Ti pa, ki so prihajali na te zборе, so bili revni, niso imeli cerkvenih posestev, ne dragocenih plaščev, imeli so navadne obleke, bili so vzgledni v svojem življenju, klicali so druge na obrano resnice in so bili sami pripravljani jo braniti in preliti za njo kri.

Zato je prosila sedaj — ko je legel vsled govorov taborskih duhovnikov in njih neumornega bičanja na celi češki jug dušeci strah, da se bliža konec sveta, čas osvete in uničenja in kazni šibe božje za vsakega, ki ne pride na goro Tabor, kjer se bo obnovilo Kristusovo kraljestvo — svojega očeta, da bi šli tja.

Najprej tega ni hotel, potem pa je začel omahovati. Pogosto je o tem razmišljeval, in tako tudi to jutro na polu za svojim dvorom. Razne misli so mu začele polniti dušo s skrbmi. Niso se pečale toliko z besedami Taboritov, pač pa s tem, kar se je godilo krog in krog po deželi. Videl je, da je napočil čas izkušnjav. V jeseni je tekla kri v Živhoštu, nedavno v Sudomeru; gospoda se je pripravljala na nove boje in Nemci v gorah niso prenehali moriti. V Vratislavi je dal sežgati ogrski kralj praškega meščana Krasa, ker je branil mojstra Husa. Ravno tam v Vratislavi so sklicali na križarsko vojno proti vsem pripadnikom keliha. Kdo ve, če ne pridejo iznenada in ugonobe vse pripadnike keliha? To bi bil boj proti domačim, proti tujcem in proti celemu svetu —

In v Pragi? ... Tam so se le posvetovali in mnogo govorili. Plemič je bil jezen na Pražane. Najrajši bi zavpil nad njimi, da naj se hitro oborožijo, naj zgrabijo za meč in naj prenehajo se pogajati s tem verolomnim Zigmundom. Samo Taboriti so bili tako neustrašeni. Klicali so pod orožje in že so se tudi bojevali in bog jim je dal srečo. Ljudstvo jim veruje in prihaja z vseh strani.

Nevede se je ustavil vladika na svojem počasnem izprehodu, ustavil se je ob meji polja in zamišljeno zrl po tih pokrajini. Kako bi bilo, je premišljeval, če bi zapustil svoj dvor in šel v Tabor, da se bojuje za božjo pravdo. Saj ne mislijo tam vsi duhovniki tako, kakor nekateri farji.

Pri tem se je naglo obrnil. Klicali so ga. Pritekla je dekla in povedala, da so prišli gostje, in kakšni! Duhovniki in neka redovnica, pa ta je omedlela.

Vladika je zgrbančil čelo in se bližal dvoru. Na sadnem vrtu je srečal svojega nečaka, mladega Andreja, in ta mu je začel s posmehovanjem praviti o gostih, da je starejši takoj zaspal, drugemu, ki je gotovo mogočen gospod z velikim trebuhom, pa je dal prinesiti kruha in mleka, vina pa ne.

»Saj ga je že itak dosti pil,« je dostavil mladi plemič.

»Kaj pa nuna?«

»Ta leži v kamrici.«

»Ali je Zdena pri njej?«

»Ni, Ano so pustili pri njej.«

Ko je vladika stopil v vežo, je sedel tam še vedno stari cerkvenik na kladi in podpiral steno z glavo ter trdno spal, kakor ubit. V izbi se je ustavil plemič takoj na pragu. Za mizo pa, na kateri je ležal majhen kos kruha in zraven njega stala prazna posoda, je sedel lunoviški prošt, in tudi on je spal z glavo naslonjen na deščice ob steni. Premagala ga je bila trudnost. Ko pa so zaškripala vrata, se je zganil preplašeno in se ozrl proti vratom. Hitro se je dvignil s svojega sedeža.

Plemič je uprl svoj pogled na njega, na njegovo postavno inčastiljvo postavo. Njegov pogled je bil mračen.

»Ti si duhovnik,« je rekel kratko.

»Pošt lunoviškega samostana. Na poti smo v Pribenice. Mlada sestra pa nam je zbolela. Saj si že slišal. Plemenitaškega rodu je. Nečakinja pribeniškega grofa.«

Prosil je potem vladiko, da bi jim posodil voz, da jih popelje do Radonic ter mu tudi povedal, zakaj hoče tja. Nadejal se je, da mu bo vladika potem rajši izpolnil željo. Prosil je tudi, naj ga peljejo k bolnici, da bi videl, kako se ji godi. Molče se je vladika obrnil in šel ven. Prošt je šel za njim. Tudi mladi plemič, ki je bil prišel v izbo s stricem, je šel z njima, ostal pa je v ozadju.

V kamrico pa ni vstopil. Ostal je pred odprtimi vrati; od tam je zagledal blede, lep dekličji obrazek, obrobljen od krasnih plavili las. Tedaj sta stopila stric in prošt pred posteljo. Duhovnik se je pripognil nad bolnico in ji prigovarjal. Mladi plemič je napejal ušesa, da bi slišal, kaj odgovarja. Ni pa razidpnčNips kžse.Küh vmvododovr razumel, kaj je odgovorila, tako tiho je govorila. Samo to je razumel, da je tej mladi nuni v resnici zelo hudo, razumel je to in čutil v njegovem srcu, polnem iskrenega sočutja.

Zopet sta prišla iz kamrice, stric prvi, za njim pa duhovnik. Prošt je bil očitno potr. Spoznal je, da bolnica ne more takoj naprej, da je potrebna krepkega odpočitka. Pa, da bi tu ostal... Nemogoče! Zopet so vstopili v izbo. Tam šele je vladika vprašal, kako to, da so prišli v ta konec.

Prošt je odkrito priznal, da so jim Taboriti zažgali samostan in da so na begu.

»Zakaj pa ste zažgali mojstra Husa?« je strogo odgovoril plemič. Prošt je hotel odgovoriti, pa si je premislil in je molčal. Tedaj pa je vladika rekel s trdim glasom:

»Tudi ti si nasprotnik keliha!«

»In zakaj si ti njegov pripadnik?« je odgovoril prošt z vprašanjem.

Plemič je uprl svoje modre, prešinjajoče oči na njega in je začel počasi in odločno.

»Velečastiti prošt, ti veš prav dobro, kar je rekel naš gospod Kristus pri zadnji večerji. Zakaj sem jaz za kelih gospodov? — Vidiš, gospod: ker je znamenje, da bodo kramarji izgnani iz cerkve, da se neha svetokupstvo in se vpostavi zopet krščanski red, kakor zapoveduje to sveto pismo, da morejo besedo božjo svobodno učiti in —«

»— in razlagati razni gobezdavci in taki, ki o svetem pismu ne razumejo ničesar,« ga je prekinil prošt, in te besede mu je narekovalo njegovo osebno prepričanje in gnus pred vsemi častilci keliha. »Saj že govore v tujini o nas, da propevedujejo v našem kraljestvu čevljarji in krojači božjo besedo in — — —«

(Dalje prihodnjič.)

Kri! in dober zajutrak dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pije **SLADIN**, **Zdravje!** to je dr. pl. Trnkóczyja **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža.

10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastoj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

**Nihče se še ni pokesal,
.. ki je kupil pri meni ..**

namreč mnoga pismena priznanja dokazujejo, da so moji aparati najboljši.

Velika zaloga gramofonov, plošč, šivank l. t. d.

A. RASBERGER,
Ljubljana, Sočna ul. 5.
(Zraven c. kr. sodnije.)

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

obrestuje hranilne vloge po

4-75 %

in daje posojila po

6 %

Urađuje v lastnem „Zadružnem domu“ vsako nedeljo od 1 do 5 in vsako sredo od 4 do 6 ure. 51

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavo, če voli cenjena gospodinja kot kavni pridatek najzanesljivejšo vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najboljši, „pravega“: Francka iz tovarne Zagreb, vendar pa izrečno le onega s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko. D

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 15. aprila 1911.

Gradec: 52, 44, 82, 66, 67.

Dunaj: 44, 1, 42, 64, 12.

Dvignjene v sredo, dne 19. aprila 1911.

Brno: 43, 19, 67, 26, 23.

Delniška družba pivovarne „Union“

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

priporoča svoje izborno

marčno, dvojno marčno in

izvozno pivo

v sodčkih in steklenicah.

Telefon št. 53.

46

Svoj izdelek **ostro žgane**

strojne zidne in zarezane strešne

priporoča

J. KNEZ V LJUBLJANI.

opeke

prve vrste

Sprejme tudi zastopnike za razprodajo zarezanih strešnikov.

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni

prireja pogrebe treh vrst: I., II. in III. razreda.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrličke kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, navadno lesene krste za odrasle od 15 K naprej, za otroke od 5 K naprej, čevlje, cvetilce, vence s trakovi in napisl ter voščene sveče.

34

Brzjav: Pogrebni zavod Postojna.

Za cenjena naročila se najtopeje priporoča

Prevzema pogrebe po vsem Notranjskem.

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni.